

КИЇВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ

На правах рукопису

КОСТОЧЕНКО ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ
ТА РОЗРАХУНКІВ З ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ
МАСОВОГО ХАРЧУВАННЯ
В УМОВАХ КОМП'ЮТЕРІЗАЦІЇ

Спеціальність 08.00.12 - Бухгалтерський облік,
контроль і аналіз господарської діяльності

А В Т С Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття вченого ступеня
кандидата економічних наук

Київ - 1993

AB 27.516

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку Київського
торгівельно - економічного інституту

ЛНБ України ім.В.Стефаніка

00519848 (Z)

Науковий керівник - доктор економічних наук,
професор Голубович Г.В.

Офіційні опоненти: - доктор економічних наук,
професор Сашко В.В.

кандидат економічних наук,
професор Митрофанов Г.В.

Провідка установа - Донецький комерційний
інститут

Захист відбудеться " 17 " серпня 1993 р. в " 14 " години
на засіданні спеціалізованої вченої ради К.ІЗІ.ОІ.ОІ при Київському
торгівельно - економічному інституті за адресою: 253156, Київ-156,
вул.Кіото, 19

В дисертацію можна ознайомитись у бібліотеці інституту.

Автореферат розісланий " 15 " травня 1993 р.

Вчений секретар спеціалізованої
вченої ради К.ІЗІ.ОІ.ОІ, доцент

Н.І.Морозова

ЛНБ ім. В. Стефаніка
АН України

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку національної економіки характеризується становленням системи ринкових відносин і створенням адекватного їй господарчого механізму. На зміну примусовим економічним відносинам, господарювавшим продовжений час, приходять ринкові відносини. Закладомірно цей процес супроводжується рядом економічних явищ, суть яких можна звести до наступного: створюється вільне підприємництво, формуються реальні економічні інтереси в задоволенні потреб, створюються умови і необхідність економічної відповідальності і за приймаємі економічні рішення в господарчій діяльності підприємства, в повному обсязі відновлюється вагомість і значимість авторитетів господарських суб'єктів.

Суттєвий вплив на всю систему господарювання надає господарчий механізм сфери послуг, роль і значення якого в нових умовах господарювання зростають в силу виконуваних економічних і соціальних задач даною сферою.

Основні напрямки реформування господарчого механізму сфери послуг можна звести до перетворень в області організаційних структур управління, форм і методів господарювання, планування, а також в області активізації економічних рычагів і стимулів, направлених на підвищення економічної зацікавленості індивідів, колективів у результатах своєї праці.

Для реалізації вказаних напрямків перетворень господарчого механізму створюється надійна правова основа, яка забезпечує їх законність і демократичний порядок проведення. Її основу складають централізовані акти регулювання економічного життя у вигляді законів, постанов, положень, вказівок, інструкцій і т. і. На реалізацію поставленої мети направлені законодавчі документи уряду України: Закони - "Про підприємства", "Про власність", Укази Президента - "Про комерціалізацію державної торгівлі та громадського харчування", "Про перехід України до загальнопринятої в міжнародній практиці систем обліку та статистики", Декрети Кабінету Міністрів - "Про заходи по завершенню комерціалізації підприємств і організацій державної торгівлі, громадського харчування та сфери послуг", "Про оплату праці" та ін.

Механізм формування ринкових відносин запущений в дію і на сьогоднішній день характеризується появою в громадському/масовому/

харчуванні та сфері послуг значної кількості самостійно-відособлених господарських одиниць, які оснований на недержавній формі власності, самостійно здійснюють функції управління виробництвом продукції власного виробництва. Її реалізацією та організацією споживаних, реалізацією купівельних товарів.

В зв'язку з цим важливе значення набуває організація процесу управління матеріальними, фінансовими і трудовими ресурсами, який реалізується шляхом здійснення комплексу взаємозв'язаних функцій. Процес управління ресурсами підприємства неможливий без наявності точної та своєчасної інформації про їх стан на будь-яку дату. Повноту та достовірність одержання такої інформації забезпечує бухгалтерський облік - одна із основних функцій управління.

Слід відмітити, що бухгалтерський облік є інформаційним відображенням економічної моделі підприємства. З трансформацією економічної моделі модифікується і бухгалтерський облік. В умовах становлення ринкових відносин вимоги до обліку зростають. В цих умовах для удосконалення управління потрібні не тільки своєчасне і об'єктивне відображення фактів господарського життя, але й активний вплив на постановку фінансової роботи, контроль за виконанням завдань по доходам та обов'язкам. Тому підвищене значення відводиться питанню удосконалення обліку на базі використання сучасних засобів обчислювальної техніки.

Проблеми автоматизації обліку останнім часом знаходяться в центрі уваги вчених, практичних працівників. Серед них В.Б.Іватукевич, С.І.Волков, В.М.Островський, В.У.Подольський, Я.В.Соколов, Д.М.Полковський та ін. Тим часом, в своїх працях вчені, які працювали над проблемою комп'ютеризації, розглядали облік, як функцію управління в умовах адміністративно-командної системи управління економікою. В проєктних рішеннях, які мають місце, в основному зустрічається локальне рішення задач бухгалтерського обліку, у тому числі і задачі "Облік витрат і розрахунків по оплаті праці персоналу", без взаємозв'язку з іншими задачами системи "Бухгалтерський облік". До цього слід поповнити, що задача обліку праці та її оплати розглядається з позиції удосконалення розрахунків, але не вирішує задачі формування бухгалтерських проводок, звітних форм, оперативної інформації для всіх підрозділів, здійснюючи функції управління працею; одержувана інформація використовується, в ос-

новному, на місці її одержання; недивлячись на взаємозв'язок функціональних підрозділів для кожного з них формується своя відокремлена інформаційна база, що знову приводить до дублювання облікових процесів у різних підрозділах.

На важливість розглядання даної проблеми вказує і той факт, що в умовах переходу на ринкові умови господарювання здійснюється децентралізація обліку, що означає, що інформація обробляється безпосередньо на місці її утворення, в реальному масштабі часу. Це веде до вимоги розробки нових проектних рішень з подержанням вимог до обліку, що склалося.

Теоретична і практична значимість розглянутих проблем є актуальною на теперішньому етапі розвитку економіки, що обумовило вибір теми і цільову направленість дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є дослідження та розробка науково обґрунтованих рекомендацій і пропозицій по розвитку методології обліку праці та витрат на її оплату, покращенню організації, удосконаленню технології, які висловлюються в конкретних пропозиціях методики автоматизованої обробки даних по праці, що забезпечують комплексне рішення задач бухгалтерського обліку витрат на оплату праці та розрахунків з персоналом з використанням персональних ЕОМ в підприємствах масового харчування в умовах становлення ринкових відносин.

Мета дослідження визначила такі його завдання:

розглянути природу і економічну суть витрат на оплату праці в нових умовах господарювання;

розкрити економічну природу і взаємозв'язок факторів стимулювання праці та її оплати в умовах формування ринкових відносин;

визначити роль, місце і значення обліку в управлінні працею та витратами, пов'язаними з її оплатою згідно з новими підходами до якості та оперативності його інформаційного забезпечення;

охарактеризувати сучасний стан інформаційного забезпечення в управлінні працею і її оплатою з позиції форми, структури і змісту на рівні документів, показників;

проаналізувати існуючі на практиці в підприємствах масового харчування організацію і методику обліку витрат по оплаті праці та розрахунків з персоналом підприємства;

виявити недоліки сучасної системи обліку праці і витрат на її оплату підприємства масового харчування, їх підрозділів, а також застосовуваних на практиці методів обробки облікової інформації;

розробити методичний комплекс автоматизованого рішення на ПЕОМ задачі "Облік витрат на оплату праці та розрахунків з персоналом" у взаємозв'язку з рештою задач бухгалтерського обліку, включаючи інформаційне забезпечення, алгоритми розрахунків нарачувань і утримань із заробітної плати, одруківні схеми і форми машинних облікових реєстрів.

Об'єктом дослідження вибрана методологія, організація і технологія обліку оплати праці та розрахунків з персоналом в підприємствах масового харчування України, їх структурних підрозділах.

Інформаційною базою дослідження і обґрунтування основних положень дисертації стали офіційні статистичні матеріали уряду України, дані бухгалтерської і статистичної звітності підприємств масового харчування України, а також матеріали безпосереднього проведення дисертантом обслідувань підприємств масового харчування м. Києва, м. Макєєвка Донецької області, м. Чернігова.

Теоретичну і методологічну основу дисертаційної роботи склали законодавчі акти, що регулюють і регламентують господарські відносини на сучасному етапі розвитку економіки, методики вітчизняного та зарубіжного обліку та аналізу, постанови Уряду України, інші друктивні документи.

В процесі написання роботи були вивчені наукова література і періодичні публікації по розглядуваним питанням.

Рішення завдань, що були поставлені в дослідженні, здійснювалось з використанням як загальнонаукових, так і спеціальних методів, а також з використанням мікропроцесорної обчислювальної техніки.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що в дисертації досліджена проблема удосконалення обліку оплати праці, розрахунків з персоналом підприємств, на базі використання сучасних ЕОМ в умовах становлення ринкових відносин. Новизна положень, які мають місце в дисертації, полягає в розкритті природи та суті витрат на оплату праці персоналу підприємств масового харчування, факторів стимулювання праці та їх взаємодії в умовах формування та розвитку ринкових відносин;

дослідженні за допомогою методів моделювання і теорії графів

інформаційних зв'язків між документами та показниками, циркулюючих у функціональних підрозділах, які виконують функції управління працею та її вартісним виразом. В результаті дослідження був визначений порядок кожного документу, що стало відправною основою проектування інформаційної бази даних в автоматизованій системі обробки облікової інформації по праці;

на основі аналізу структури інформаційної бази по витратам на оплату праці, розрахунків з робітниками і службовцями і виявленому при цьому дублюванні, а також зв'язків між зв'язками і взаємозалежності підрозділів, сформульовані рекомендації по удосконаленню методології обліку, в особливості обґрунтована необхідність створення інтегрованої інформаційної бази управління працею і витратами, пов'язаними з її оплатою;

на основі критичного аналізу діючої на підприємствах масового харчування системи бухгалтерського обліку сформульовані конкретні пропозиції по удосконаленню організації і технології обліку праці, витрат на її оплату, розрахунків з персоналом;

здійшені постанова та алгоритмізація задачі бухгалтерського обліку витрат на оплату праці та розрахунків з працівниками підприємств масового харчування;

розроблені класифікатор номенклатури нормативно-довідкової, розрахунково-зберігальної і змінної інформації по праці, гвідики: працюючих на підприємстві, утримання по виконавчим листам, утримання за товари, куплені в займи, по переказу сум до закладів зберігального банку. Складені фасетні формули, що формалізують інформаційні зв'язки рахунків 70 "Розрахунки по оплаті праці", 69 "Розрахунки по страхуванню";

запропоновані: технологія формування і обробки обліково-аналітичної інформації в умовах функціонування автоматизованих робочих місць бухгалтера і форми машинних регістрів по рахункам 70 "Розрахунки по оплаті праці" і 69 "Розрахунки по страхуванню".

Практична цінність робота визначається обґрунтованими рекомендаціями по комплексному вирішенню задач бухгалтерського обліку, а саме, задачі обліку праці та витрат на її оплату з використанням

персональних ЕОМ та створенням АРМ бухгалтера.

Вказані в дисертаційній роботі рекомендації носять прикладний характер, представлені у вигляді структурних схем, алгоритмів і форм вихідних машинограм, які видаються на ЕОМ як в регламентному режимі, так і по запитанню.

Основні положення, висловлені в дисертації, були представлені на конференції професорсько - викладацького складу і аспірантів Київського торговельно - економічного інституту в 1991 і 1992 рр.

Апробація результатів дослідження. Основні пропозиції і рекомендації по результатам дослідження експериментально перевірені і запроваджені в практичну діяльність торговельно - виробничого малого підприємства "Пасаж" м.Вишгорода Київської області, де отримані позитивні результати.

Публікації. Найважливіші положення дисертаційної роботи відображені в шести опублікованих роботах загальним обсягом 4,2 друкованих аркушів.

Обсяг і структура роботи. Структура роботи визначена її цільовою направленістю і послідовністю рішення поставлених в дисертації задач.

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків. Робота містить 11 рисунків, 10 таблиць, 22 додатки, 2 схеми, список використаної літератури включає 248 назв.

СТРУКТУРА ДИСЕРТАЦІЇ

Вступ.

Розділ I. Витрати на оплату праці, їх економічний зміст в умовах ринкових відносин.

I.1. Природа і суть витрат на оплату праці.

I.2. Фактори стимулювання праці і її оплати: економічна природа і взаємодія.

I.3. Облік, як інформаційна база управління працею і витратами на її оплату.

Розділ 2. Інформаційна база управління працею і її вартісний виразом

2.1. Формування інформаційної бази даних.

2.2. Організація обліку праці і заробітної плати.

Розділ 3. Алгоритмізація облікових процесів і формування машинних облікових регістрів.

3.1. Алгоритмізація процесів по обліку витрат на оплату праці та розрахунків з робітниками і службовцями.

3.2. Алгоритми по нарахуванню заробітної плати і утримань із неї.

3.3. Машинні регістри, їх форма, зміст і застосування.

Висновки

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ РОБОТИ

Рациональне використання праці в усіх сферах народного господарства України, підвищення її продуктивності пов'язане з переходом економіки на ринкові відносини.

В зв'язку з цим, певні завдання стоять перед усіма галузями, в тому числі і перед масовим харчуванням, так як ця галузь є однією із найбільш трудомістких, орієнтованою на екстенсивні технології, з низьким рівнем механізації основних технологічних процесів і операцій. Разом з тим до теперішнього часу в економічній літературі не існує чіткого розуміння природи і суті праці, її оплати, факторів стимулювання якісної і продуктивної праці в умовах формування і розвитку ринкових відносин.

Розгляд даних категорій є настоятельною проблемою.

В роботі автор констатує, що масове харчування - галузь сфери обслуговування. Функціонує підприємств у галузі звільняє індивідів від непродуктивної праці в умовах домашнього господарства, збільшує їх вільний час.

Праця в будь-якій галузі - це процес створення споживчих вартостей, але всяка конкретна праця визначається своєю метою, характером операцій, предметом, засобами і результатами. З цієї точки зору праця завжди розглядається у зв'язку з її корисним ефектом.

Розкриваючи суть і природу праці в масовому харчуванні, автор виходить із посилок, що продуктом праці робітників масового харчування є комплексна послуга, яка носить неречову форму і виконує, як корисний ефект, невіддільний від самої виробничої чи господарської діяльності по обслуговуванню всього процесу відтворення. Як і будь-яка послуга, вона виробляється + реалізується /споживається/ лише при певних умовах, а саме: коли об'єктом праці є людина зі своїми інтересами і потребами і коли є оригінальний "носій" послуги - матеріальний об'єкт, який володіє визначеними якостями, цінними для споживача.

Вартість /мінова і споживча/ створена в масовому харчуванні, за яку споживач сплачує гроші, є комплексна вартість. Вона складається із вартості товару у речовій формі і вартості послуги масового харчування, яка не володіє цією властивістю.

В дисертації обґрунтовується висновок, що послуга масового харчування, як і товар, володіє міною і споживчою вартістю, на її створення витрачається робоча сила і засоби виробництва, і призначена вона на продаж.

Субстанцією вартості послуги масового харчування виступають затрати робочої сили, предметів праці і засобів праці, іншими словами, сукупність затрат праці /живої і уречовленої/. Величина цих затрат визначається поведінкою економічних інтересів власника, працівника і споживача.

В умовах становлення ринкових відносин вирішення завдає, які стоять перед масовим харчуванням, неможливе без цілісної організації, процесу управління матеріальними, фінансовими і трудовими ресурсами. Важливе значення при цьому набувають питання найбільш точного вимірювання і обліку трудових затрат і їх результатів. Об'єктивна необхідна умова, піднесення зацікавленості працівників підприємств масового харчування в досягненні кінцевих результатів має два аспекти. По-перше, точна оцінка трудового вкладу кожного працівника і, по-друге, стимулювання за кінцевими результатами. Повнота і достовірність отримання такої інформації забезпечується раціональним веденням бухгалтерського обліку. В умовах роздержавлення і приватизації підприємств, децентралізації облікових робіт, ведення бухгалтерського обліку, в значній мірі залежить не тільки від об'єкту облікової інформації в момент її утворення, в реальному

масштабі часу. І це потребує нових підходів: рішення на базі використання чи комп'ютерної техніки.

Виходячи з цього, в роботі обґрунтовується висновок, що в умовах переходу до ринкового типу економіки, відбувається переорієнтація бухгалтерського обліку на потреби підприємств, інформація обліку використовується для задоволення потреб власника в контролі за станом ресурсів підприємства і ефективного їх використання в контролі за станом ресурсів підприємства і ефективного їх використання, впровадження оптимально вірного управлінського рішення.

При цьому рішення задач, що стоять перед обліком, а саме: розширення інформаційної ємності, підвищення оперативності і достовірності облікових даних, зниження трудоемкості можливо лише за умови широкого впровадження сучасної мікропроцесорної техніки і її раціонального використання.

Цьолікуючи облік, як інформаційну базу управління працею і витратами по ІІ оплаті, автор детально розглядає узагальнену і упорядковану систему, місце в ній економічної системи "Праця за ІІ оплатою" і інформаційної системи "Облік праці та витрат на ІІ оплату".

В дисотаційній роботі досліджується повнота реалізації інформаційної функції бухгалтерського обліку на підприємстві. З цією метою автор на основі критичного аналізу діючої системи обліку праці і витрат по ІІ оплаті в підприємстві масового харчування, в умовах відсутності єдності в формі надання інформації, проводить детальне дослідження формування інформаційної бази даних з використанням теорії праці та матричних моделей.

Проведене дослідження дозволило зробити наступні висновки: збиранням, обробкою, передачею і зберіганням інформації по обліку праці і витрат по ІІ оплаті займається ряд функціональних підрозділів /підрозділ по управлінню персоналом, економічна і бухгалтерська служби, структурні підрозділи підприємства/; в кожному з цих функціональних підрозділів обробляється і зберігається ідентична за змістом інформація, яка необхідна для здійснення функцій управління працею і витратами по ІІ оплаті; не зважаючи на наявність єдиної інформаційної основи, кожен підрозділ створює свою документацію по управлінню, відповідно до своїх потреб, не зв'язуючи її з потребами інших підрозділів; інформаційне забезпечення кожного показника характеризується різноманітністю документів, яка ускладнює по-

дук в них необхідної інформації; більшість органів управління відчувають нестачу інформації, в той час, як ці відомості є в інших підрозділах; між підрозділами, виконуваними функції управління працює і її важливим виразом йонувє з"язок /61,2% загальної кількості документів, розробляються з притяганням документів із інших підрозділів/; в результаті розгалуженості потоків інформації відбувається дублювання робіт та багатократно обробка одних і тих відомостей. Обробка даних здійснюється традиційним способом - вручну, іноколи мають місце випадки автоматизації розрахунків нарахування і утримання із заробітної плати.

Автор відмічає, що існуюча система отримання обліково-економічної інформації в умовах формування ринкової економіки не може повністю задовольнити інформаційні потреби управління.

Усунення згичних недоліків при зібранні, передачі і зберіганні різної за видами інформації, яка складає основу інформаційної бази управління працює, і її важливим виразом, автор вбачає передусім в інтегруванні обліково-економічного процесу на базі використання сучасних засобів обчислювальної техніки.

В дисертаційній роботі обґрунтоване доцільність організації єдиної інформаційної бази даних, використання підприємствами масового харчування прогресивного способу обробки інформації з використанням персональних ЕСМ і створенням на їх основі автоматизованих робочих місць бухгалтера.

Вивчення економічної літератури та аналіз становища справ на підприємстві показали, що в області комп'ютеризації обліку ще багато невирішених проблем як теоретичного, так і практичного характеру. В зв'язку з цим в дисертаційній роботі розглядаються деякі питання теорії і методології автоматизованого бухгалтерського обліку шлати праці і розрахунків з персоналом підприємств масового харчування. В особистості, тут поставлені і вирішуються питання формалізації облікової інформації як необхідної умови автоматизації обліку, а також питання безпосередньо пов'язані з організацією і технологією автоматизованої обробки даних про працю, витрати на її шлату, розрахунків з персоналом підприємств масового харчування.

Підкреслюється, що економічна наука ще не виробила єдиного підходу до формалізованого описування об'єктів обліку, визначального введення інформації з первісних документів в пам'ять ЕСМ, запис її на машинні носії, а також порядок розміщення інформації в машинних реєстрах.

В результаті критичного аналізу запропонованих різними вченими-економістами варіантів формалізації економічної інформації, автором вибрано та реалізований дисетний підхід, який відповідає методологічним основам бухгалтерського обліку, висотам його автоматизованої обробки, є універсальним, дозволяє спаресивно одержувати кожен з потрібних, достовірних даних про всі об'єкти обліку, необхідні для управління їми в процесі господарської діяльності.

На основі загальної дисетної формули, розробленої професором, д.е.н.Горелкіним В.Г.¹, яка означає спосіб інформаційних зв'язків між синтетичними і аналітичними рахунками бухгалтерського обліку і кожного з них зі своєю основою, в дисертації складені формули по дебету і кредиту рахунку 70 "Розрахунки по оплаті праці". В цих формулах передбачені поля для постійно-додаткової і змінної інформації. Формули постійно зберігаються в пам'яті ЕОМ у складі НДІ і використовуються для зведення змінної інформації.

Використання уніфікованої структури вхідної інформації забезпечує простоту її кодування і декодування; виключає громіздкі коди господарчих операцій; скорочує кількість позицій синтетичних рахунків, що підлягають кодуванню; забезпечує високу ступінь автоматизації обробки даних.

В результаті проведеного дисертантом дослідження підраховано, що в підприємствах масового харчування в загальному обсязі інформації облік витрат на оплату праці займає одне з найменших місць. В зв'язку з цим на першому етапі впровадження автоматизації бухгалтерського обліку пропонується здійснити створення на базі ПЕОМ АРМБ по обліку праці, витрат на її оплату, розрахунків з персоналом.

Вивчаючи організацію ком'ютерного обліку праці, її оплати, розрахунків з персоналом підприємств торгівлі і масового харчування, автор локальні процеси його інтегрував у загальну систему синтетичного і аналітичного обліку підприємства, по-новому здійснив алгоритмізацію облікових процесів, розробив структурні схеми алгоритмів, форми машинних облікових регістрів.

1

В.Г.Горелкін. Автоматизований бухгалтерський облік господарських показників роздрібного торговельного підприємства. Учебний посібник. -К.: КТЕІ, 1989. - Рос. - с.4-5.

В умовах автоматизації бухгалтерського обліку, на базі отримання функціональних АРМ бухгалтерів, з'являється необхідність вдосконалення деяких елементів удосконалення його методології. Так, в автоматизованому обліку праці і витрат на її оплату значна частина облікової інформації є нормативно - довідковою /НДІ/. Така інформація представлена автором у вигляді довідників: працюючих на підприємстві /форма ТЗ 70002/, утримань за товари, придбані в заміни /форма ТЗ 70004/, по переказу сум в установи зберігального банку /форма ТЗ 70005/.

Основою для розробки названих довідників є фасетна формула-довідник реквізитів по обліку праці і заробітної плати /форме ТЗ 70001/. В цій формулі приводиться систематизований перелік облікових номенклатур багаторазового використання і змінна інформація. Кожна номенклатура в формулі - довіднику містить більше ста облікових номенклатур, більше ста фасет зі своїми постійними кодами.

Оскільки кожний вид нарахування заробітної плати і утримання із неї в формулі-довіднику має назву і номер фасет, це дозволяє передбачити форми для введення змінної інформації по кожному плацючому на підприємстві. Для нарахування заробітної плати працюючим на підприємстві за звітний місяць, передбачена форма КТ 70002 "Нарахування заробітної плати за звітний місяць". По цій формі формуються всі види нарахувань основної і додаткової заробітної плати

Змінна інформація по утриманням із заробітної плати формується по структурі форми КТ 70002, але складає самостійний масив форми ДТ 70002 "Утримання із заробітної плати за місяць".

На основі інформації фасетної формули - довідника реквізитів по обліку праці і заробітної плати, довідника працюючих на підприємстві, довідника утримань по виконавчим листам, довідника утримань за товари, придбані в заміни, довідника по переказу сум в установи зберігального банку, а також змінної інформації, сконцентрованої в формах КТ 70002 "Нарахування заробітної плати за звітний місяць" та ДТ 70002 "Утримання із заробітної плати за звітний місяць", по заданим алгоритмам розробляються наступні машинні реєстри по обліку витрат на оплату праці: машинограма-лицьових рахунків, розрахункових листків, машинограма - планівна відомість на виплату заробітної плати робітникам підприємства.

При розробці машинограми - липшових рахунків підсумок по кожній господарській одиниці, по кожному виду нарахувань і утримань фіксуються на магнітному диску. По підсумковим даним по кожному виду нарахувань і утримань автоматизованим шляхом формуються бухгалтерські проводки.

Послідує загальнення облікових даних в машинних регістрах по рахунку 70 "Розрахунки по оплаті праці" здійснюється програмним шляхом. На основі бухгалтерських проводок, які знаходяться в пам'яті ЕОМ, розробляються регістри синтетичного обліку-машинограма-оборотна відомість по рахунку 70, а також машинограма-ордер по кредиту рахунку 70 "Розрахунки по оплаті праці".

Загальна сума машинограма-ордера по кредиту рахунку 70 звіряється з загальною сумою нарахувань заробітної плати. Вони повинні співпадати. Тому по рахунку 70 відпадає необхідність у розробці машинограма-хронологічного запису.

З комплексом задач по обліку праці і заробітної плати в тісному зв'язку знаходяться задачі соціального страхування.

В момент формування регістру синтетичного обліку автоматизованим шляхом проводиться розрахунок відрахувань на соціальне страхування по кожній господарській одиниці і автоматично програмним шляхом формуються бухгалтерські проводки по рахунку 69 "Розрахунки по страхуванню" в розрізі субрахунків. По сформованому масиву бухгалтерських проводок, аналогічно формі машинограма-ордера по кредиту рахунку 70 "Розрахунки по оплаті праці", розробляється машинограма-ордер по кредиту рахунку 69 "Розрахунки по страхуванню".

При програмному формуванні машинограм-ордерів по рахунку 70 "Розрахунки по оплаті праці" і 69 "Розрахунки по страхуванню" в пам'яті ЕОМ автоматично формуються підсумкові дані, які використовуються в подальшій роботі при розробці машинограми-Головна книга.

Обробка облікової інформації і формування машинних облікових регістрів, контроль за якістю інформації здійснюється бухгалтером на автоматизованому робочому місці.

Автоматизований облік заробітної плати розрахунків з персоналом, формування машинних облікових регістрів по рахунку 70 "Розрахунки по оплаті праці", а також облік відрахувань на соціальне страхування, формування облікових регістрів по рахунку 69 "Розрахунки по страхуванню" представлені структурною схемою модуля 70005-нарахування заробітної плати і утримання із неї.

Таким чином, в автоматизованому бухгалтерському обліку рішення даного комплексу задач обліку праці і витрат по її оплаті здійснюється по принципу реального введення в ПЕОМ і запису нормативно-довідкової інформації, яка зберігається в пам'яті комп'ютера і на машинних носіях і відображає необхідну для автоматизації розрахунків характеристику кожного працівника.

При машинній обробці документів користувач з автоматизованого робочого місця вводить мінімум облікових даних. Після введення і перевірки правильності введення здійснюється автоматизованим шляхом нарахування і утримання із заробітної плати. Бухгалтер при цьому слідкує за ходом розрахунків по відомостям, які з'являються на екрані дисплея.

Даний комплекс рішення задач дозволяє знизити затрати часу на розрахунок заробітної плати до 50%, а також полегшити працю працівників бухгалтерської служби, покращити достовірність і якість обробленої інформації, оперативність її одержання, зменшити дублювання і параметри інформаційних потоків, посилити контрольні та аналітичні функції обліку.

Основні положення дисертації висвітлені і опубліковані в олімпічних роботах:

1. Інформаційна база управління працею і витратами по її оплаті в автоматизованому бухгалтерському обліку //Деп. в Укр.НДІНТІ.-К., 1991.- Рос./в співавт./.

2. Формування масивів змінної інформації по обліку праці і заробітної плати, розрахунків з робітниками і службовцями підприємств масового харчування // Деп. в Укр.НДІНТІ.-К., 1991.-Рос. /в співавт./.

3. Автоматизація обліку затрат і розрахунків по оплаті праці в громадському харчуванні //Деп. в Укр.НДІНТІ.-К., 1991.-Рос./в співавт./.

4. Формування масивів нормативно-довідкової інформації по обліку праці і заробітної плати //Зб.наук.ст.: Торгівля в умовах ринку.-К. : Київ.торг.-екон.ін-т.-1992.-Рос./в співавт./.

5. Методичні вказівки і завдання для індивідуальної роботи з курсу "Бухгалтерський облік в торгівлі" для студентів спеціальності 06.08.04 "Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності в торгівлі" денного відділення. Облік товарів, вироб-

дидтва і товарообороту в підприємствах громадського харчування першої і другої націночної категорій/ - К.:Київ, торг.-екон.ін-т. 1990 / в спіавт./.

6. Методичні вказівки і завдання для індивідуальної роботи з курсу "Бухгалтерський облік в торгівлі" для студентів спеціалізації 06.03.04 "Бухгалтерський облік, контроль і аналіз господарської діяльності в торгівлі" денного відділення. /Облік товарів виробництва і товарообороту в підприємствах громадського харчування другої і третьої націночної категорій/. - К.: Київ, торг.-екон.ін-т. 1990 /в спіавт./.

КОСТЮЧЕНКО Валентина Миколаївна

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ
ТА РОЗРАХУНКІВ З ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ
МАСОВОГО ХАРЧУВАННЯ
В УМОВАХ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ

Підп. до друку 13.05.93. Формат 60 x 84/16. Папір друк. Офс.друк.
Ум. друк. арк. 0,99. Ум. фарбо-відб. 1,15. Обл.-вид. арк. 1,00.
Тираж 100 пр. Зам. 216.

РВВ КТБІ Дільниця оперативного друку
253156, Київ-156, вул.Кіото, 19

348625

AB 27.516